

nga ture mo to hoa pakeha, e rima ano pea i rereke. Te ture mo nga hara, te ture mo nga nama, te ture mo nga taonga (haunga ia nga whenua) te ture mo nga korero whakapae, he rite tonu, kotahi tonu te ture mo te pakeha mo te Maori, na te Tiriti hoki o Waitangi i whakarite kia pera.

Ko nga ture i rereke ai te Maori i te pakeha, ko nga ture:—

1. Mo nga Mema Maori.
2. Mo nga whenua Maori.
3. Mo te waipiro.

He Mema motuhake o te iwi Maori, na ratau anake i pooti. Ko te take i wehea ai, he motuhake no nga take Maori, a he kuare no te iwi Maori ki te nuinga o nga tikanga a te pakeha i tera wa. Ki taku nei whakaaro ia ko te putake o nga Mema Maori tokowha, he wehi no te pakeha, i te wa e tauriterite ana te tokomaha o te Maori o te pakeha ki enei motu, kei whakawhiwhia nga Maori ki te pooti ratau tahi ko nga pakeha ka tokomaha rawa pea nga Maori e tu hei mema. Otira ko te tu o nga Mema Maori i roto i te Paremata tetahi o nga morehu tohu o te motuhaketanga o te iwi Maori.

Ko nga ture mo nga whenua Maori i rereke rawa i nga ture mo nga whenua pakeha. Ko nga take Maori hei whakatau ko wai ma i tika ki nga whenua, ko wai ma nga kai-riiwhi mo nga tupapaku. Kaore he wira o mua, he ohaki rawa te tikanga i tata. He maha nga here i hangaia mo te hoko, mo te rihi, mo te mokete, kaore nei i pa ki te whenua pakeha. Kua whakamaramatia akera te rereke o nga tikanga mo nga hoko a te Kirauna.

I mua kaore te reiti e pa ana ki nga whenua Maori. Ehara i te mea na te Tiriti o Waitangi i ki kia kua e pa. I mua kaore te taake e pa ana ki nga whenua Maori, a, chara i te mea na te Tiriti i ki kia kua e pa. Ko ta te Tiriti ia i whakatakoto iho ai "kia rite tahi ki ana mea ki nga tangata o Ingarangi." Mehemea i whai te ture i raro i te reo o te Tiriti, kua pa noa atu era taimaha ki runga ki nga whenua Maori. No te tau 1894 ka pa te reiti ki nga whenua Maori, he hawhe reiti, a ina tonu no te tau 1910 katahi ano ka rite te reiti ki te reiti o nga